

Explainer Straits Committee

Aanleiding

Na de beslissing van het VK om de Europese Unie te verlaten werd gezocht naar een andere manier om de jarenlange opgebouwde relaties met partners aan de overzijde van het kanaal te behouden.

In de overtuiging dat nauwere samenwerking tussen de gebieden rond het Kanaal en de Noordzee post-Brexit nieuwe kansen creëert voor inwoners, bedrijven en stakeholders, lanceerden acht lokale overheden uit vier landen – de Départements Nord en Pas-de-Calais (Frankrijk), de Provincies West- en Oost-Vlaanderen (België), de Provincies Zuid-Holland en Zeeland (Nederland) en de Graafschappen Kent en Essex (Verenigd Koninkrijk) – **het Straits Committee**. Op 5 februari 2020 werd hiervoor een MOU ondertekend in Middelburg.

De samenwerking is informeel georganiseerd via een intentieverklaring, het comité heeft dus geen rechtspersoonlijkheid. De deelnemende overheden werken informeel samen op basis van een gemeenschappelijke visie en strategie.

De strategie focust zich op drie grote uitdagingen binnen het gebied van het Straits Committee:

- Een toegangspoort vormen tussen het VK en de EU, die een bloeiende, dynamische economie oplevert en waarin vlot gehandeld kan worden.
- Inzetten op een gedeelde natuurlijke omgeving en bewoners en bedrijven bestand zijn tegen de uitdagingen van de klimaatverandering.
- Een gebied creëren waarin het voor jongeren aantrekkelijk is om te werken en te leven.

Structuur

- Het Uitvoerend Comité is het bestuurlijk beslissingsorgaan, hierin zetelen de bestuurders van de aangesloten provincies, departement en graafschappen. De leden komen minimaal drie keer per jaar samen.
- Het netwerk van ambtelijke contactpunten: staat in voor de dagelijkse werking van het Straits Committee. Ambtenaren uit het Europeat team nemen deel namens de Provincie Zeeland en Provincie Zuid-Holland.
- Andere autoriteiten nemen op uitnodiging deel aan de werkzaamheden van het comité. De Région Hauts-de-France neemt bijvoorbeeld deel als observer, terwijl Essex deelneemt aan de contactpoint meetings en aan evenementen. Daarnaast nodigt het Straits Committee de Britse ambassade uit voor deelname, in het land waar het Uitvoerend Comité plaatsvindt.

Activiteiten

Het Fonds voor kleine projecten van het Straits Committee is momenteel het enige financiële instrument waarmee organisaties binnen het Straits gebied aan weerszijden van het Kanaal kunnen samenwerken.

Via dit fonds ondersteunen en financieren de leden van het Straits Committee kleine grensoverschrijdende projecten waarbij tal van thema's aan bod komen, zoals innovatie en projecten voor een bloeiende economie, initiatieven om de uitdagingen van de klimaatverandering aan te pakken maar ook projecten op het gebied van inclusie onder jongeren. Jaarlijks stelt elke deelnemende overheid hiervoor minimaal 30.000 euro beschikbaar. Voor het werkjaar 2025 komt dit neer op een budget van 210.000 euro.

Sinds de start heeft het comité 14 projecten gesteund, waarbij meer dan 380.000 euro is vastgelegd. 63 projectpartners van 52 afzonderlijke organisaties hebben samengewerkt aan initiatieven variërend van agrovoedingsonderzoek, klimaatverandering en preventieve sociale zorg voor ouderen tot jongeren, cultuur en erfgoed.

Gemeenschappelijke lobby richting nationale en Europese overheden. Momenteel zijn er acties gaande om de regio's in het Straits gebied beter met elkaar verbonden te krijgen via de Eurostar trein. Er wordt gepleit om de - sinds Brexit - gesloten stations aan Britse en Franse zijde heropend te krijgen.

Jaarlijkse evenementen waarbij een thema uit de visie en strategie centraal staat. Naast de vaste leden van het Straits Committee worden ook steeds de relevante stakeholders uit het werkgebied uitgenodigd. Het event wordt afwisselend georganiseerd in een van de deelnemende regio's.

Thema 2022: Klimaat

Tijdens een 3-daagse hackathon in Brugge (BE) werkten meer dan 120 middelbare scholieren, gemixt in teams van 4 verschillende nationaliteiten, aan project ideeën om hun scholen op het gebied van klimaat te verbeteren. Het winnende project over het gebruik van meer lokaal en duurzaam voedsel werd gefinancierd door het Straits Committee. De leerlingen creëerden met het budget speciale schooltuinen en kweekkasten op het terrein van hun scholen en namen deel aan een 3-daagse uitwisselingsworkshop in Hardelot (FR) en in Kent (VK).

Thema 2023: **De kracht van water**

In 2023, ter gelegenheid van de 70e herdenking van de overstroming van de Noordzee in 1953, droeg het Straits Committee bij aan de Nederlandse nationale herdenking en organiseerde zij "The Force of Water", een reeks workshops in Zeeland, Kent en Zuid-Holland over de klimaatuitdagingen van zeespiegelstijging, droogte en overstromingen.

Thema 2024: **Jongeren en de Olympische Spelen**

In 2024, het Olympische jaar van Frankrijk, namen 120 leerlingen uit tussen 13 en 15 jaar uit heel Straits deel aan de Straits Youth Games. In drie dagen verdiepten de jongeren zich in de Olympische waarden van uitmuntendheid, respect en vriendschap door middel van een reeks sportieve activiteiten onder het toezicht van lokale Olympische en Paralympische topatleten.

Samenwerken met externe instanties om onze wederzijdse belangen te bevorderen: In juni 2022 ging het Straits Committee een partnerschap aan met het interregionale 3i-netwerk van de universiteiten van Kent, Lille, Gent en Leuven, om te helpen bij de lancering van hun netwerk. Het doel was om onderzoekers in contact te brengen met bestuurders en ambtenaren om de gezamenlijke uitdagingen van regionale overheden op te halen en nieuwe partnerschappen te creëren.

Leren van elkaar: in 2025 is een serie workshops en werkbezoeken gestart waarbij beleidscollega's en partnerorganisaties verschillende keren bijeenkomen op het thema circulaire economie. Er komen vragen aan bod als hoe overheidsbeleid voor een circulaire economie meer impact kan hebben en hoe de overheid een betere katalysator kan zijn door het wegnemen van belemmeringen voor het opzetten van een beter circulair inkoopbeleid.

Externe erkenning voor het Straits Committee

- Het Straits Committee is genoemd in het Britse parlement en in november 2023 werd het comité in een resolutie van het Europees Parlement (2022/2188(INI)) genoemd als een initiatief dat kan helpen het "onbenutte potentieel" voor "bilaterale en multilaterale samenwerking tussen regio's in de EU en het VK" te realiseren.

"De Commissie Regionale Ontwikkeling is van mening dat er onbenut potentieel is op het vlak van samenwerking tussen de EU en het VK op sub nationaal niveau, op onderwerpen van wederzijds belang zoals immigratie, mobiliteit (ook van militair personeel en materieel), duurzaam beheer van de Noordzee, het Kanaal en de Ierse Zee, handel, klimaatactie, onderwijs, digitalisering, mensen- en sociale rechten, en veiligheid; steunt de dialoog en strategische samenwerking tussen de EU en het VK ten aanzien van de meest dringende gemeenschappelijke uitdagingen en benadrukt dat initiatieven voor bilaterale en multilaterale samenwerking tussen regio's in de EU en het VK, zoals het Straits Committee, moeten worden ondersteund, eventueel via een specifiek EU-programma voor interregionale samenwerking, op voorwaarde dat de regering van het VK financieel bijdraagt aan dit programma en dat deelnemende regio's worden geraadpleegd en bij de ontwikkeling ervan betrokken worden".

- Het Straits Committee presenteerde zijn werk op het 2024 UK-France Local Government Forum en is momenteel het onderwerp van onderzoeksprojecten aan de universiteiten van Lille en Birmingham.

Ambities voor de toekomst:

Op 5 februari bestond het Straits Committee vijf jaar. In die 5 jaar werd een solide bestuurlijk en ambtelijk netwerk opgericht met een eigen visie, strategie en subsidieprogramma voor (kleine) cross-channel projecten met financiering uit eigen middelen.

Binnen het Straits Committee netwerk wordt nu ingezet op het verder consolideren en uitbouwen van dit samenwerkingsverband. Hiervoor wordt nu (voorzichtig) gekeken naar zowel de EU (ter ondersteuning van de continentale partners) als naar de Britse overheid (ter ondersteuning van de Britse partners) voor (structurele) financiële ondersteuning van het opgezette subsidieprogramma. Op korte/middellange termijn onderzoeken de Straits Committee leden de mogelijkheid om de onbestede middelen van het afgelopen Europese subsidieprogramma Interreg 2Zeeën (die terugvloeien naar de lidstaten) te mogen benutten voor het subsidieprogramma binnen het Straits Committee. Om die intentie kracht bij te zetten werd tijdens het Uitvoerend Comité van 25 november 2024 de “Verklaring van Gent” goedgekeurd.

Op lange termijn (post 2027) streven de continentale partners van het Straits Committee ernaar om binnen de toekomstige Europese cohesiemiddelen opnieuw steun te ontvangen voor de samenwerking met haar Britse partner(s). Kent County Council stelt zich dezelfde uitdaging maar dan richting hun centrale regering voor matchende financiering.

